

Mladi fizik.

Piše J. N.

II.

rugega dne je bilo krasno vreme. Ko pridem z izprehoda, dobim Slavka, ki me je čakal doma. Opazivši ga, se mu nasmehnem, on pa je ostal resen.

„Prosim vas, ne smejte se kakor ste se včeraj smejali. Tak smeh mi de jako hudo. Povejte mi rajši, zakaj se mi ni posrečil poizkus.“

„Ali si pozneje še poizkusil?“

„Seveda sem. Doma sem drgal na vse mogoče načine, pa ni hotelo nastati nič pametnega. Razjezil sem se in sem vrgel glavnik v kot, kjer leži še sedaj.“

„Dragi moj deček, ne prenašli se nikoli! Kar se ti včeraj ni posrečilo, se ti lahko posreči danes. Prirodne prikazni so odvisne od tolikih okolščin, ki jih vseh niti učenjaki ne poznajo dobro. Iščejo jih in šele po dolgoletnem trudu, po vztrajnem delu pridejo eni ali drugi na sled. Ti pa si komaj pogledal v svet in si že nestrpen, če se ti kaj takoj ne posreči. Uči se zgodaj potrpežljivosti, če hočeš pozneje kaj vedeti, ker znanje ni pečena piška, ki sama zleti v usta. Zapomni si to in idi po glavnik!“

Šel je ves skesan svoje nestrpnosti, kmalu pa je bil zopet pri meni. Drgal je glavnik in v svoje začudenje je opazil, da papirčki zopet oživljajo.

„Kako je to? Povejte mi no!“

„Povedal bi ti lahko, pa ne maram, ker hočem, da sam dobiš razlago. Dokler si mlad, se moraš vaditi, da misliš s svojo glavo, v starosti bo prepozno; in zapomni si: kdor je primoran verovati drugim, je njih duševni suženj, s katerim delajo, kar hočejo. — Da lažje spoznaš glavnikove muhe,

hočem napraviti neko pripravo. Glej! En konec te železne palice zvijem v obroč, drugi konec pa stolčem, da postane nekoliko pločast; nanj prilepim dva tanka podolgasta kovinska listka, ki jih izrežem iz tega velikega.“

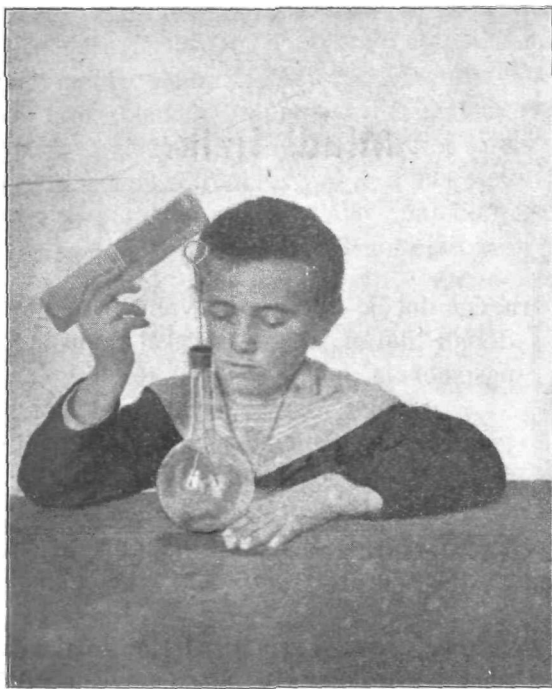
Pogledal je list in me vprašal:

„Ni li v takih listih ovita čokolada?“

„Ne!“ mu pojasnujem, „ona je v cinovih listkih, ki so tem podobni, a so mnogo težji od teh. Listki, ki jih vidiš, so iz jako lahke kovine, aluminij imenovane. Le primi enega!“

Prijel je in se začudil.

„Saj je res! Teže niti ne občutim; kakor pajčevina se mi prijemlje okrog prstov. Ah, oprostite! Odrgrgal se je, tega nisem hotel.“

Ustrašil se je, ko se je listek odtrgal, mene pa je veselilo, da se je prepričal, kako tanke se napravijo lahko kovine. V tem času sem prilepil listka na palico, in tako je bil bistveni del priprave končan. Da bi pa gibajoči se zrak ne pregibal listkov, sem jih vtaknil v steklenico skozi žrelo, kjer sem pritrdil palico s pečatnim voskom.

„Sedaj je priprava končana. Drgaj glavnik in dotakni se z njim paličinega obroča!“

Listki v pripravi so se razkoračili in so tako stali, dokler se ni Slavko dotaknil palice s prstom, nakar so padli v prvotno ležjo. Ponovil je večkrat ta poizkus in vedno z enakim uspehom. Listki so tudi padli, če se je dotaknil obroča s kako kovino. Ko se ga je pa dotaknil z glavnikom, z žveplom,

s steklom ali s pečatnim voskom, so ostali listki razkoračeni. Čimvečkrat je ponovil te poizkuse, tembolj zamišljen je postal; nazadnje je bil že tak, da me ni niti slišal, ko sem mu rekel, naj dahne na glavnik, preden se dotakne z njim priprave. Moral sem to napraviti jaz. Ko so pa nato listki padli skupaj, mi reče, kakor bi se bil zbudil iz spanja:

„Slišite, podarite mi par teh aluminijevih listkov; napravil bi tudi jaz rad tako pripravo.“

Dal sem mu še več kot je želel in ves vnet za te poizkuse je tekel domov.

(Dalje.)

Zajec in jablana.

Spisal *Polenčan*.

Uda zima je pritiskala. Vsaka žival je najrajša v svojem kotičku. Večina se jih je že jeseni preskrbela z živežem za zimo. Le ubogi zajček se ni mogel preskrbeti z živežem. Stiska se za grmovjem, dokler ga lakota ne požene na pot.

Nekega večera mu zopet zapove trebušček z ležišča.

Napol zmrzel tava okolo, a nikjer blizu ne dobi ničesar za zobe. Le daleč je vedel za mlad sadni vrt. Želodček ga prisili tudi tja.

Ko pride tja, hoče takoj pri prvi jablani ogrizti kožo. Ta pa mu reče: „Ne daleč od tukaj drži pot jako po samem. Po tej poti je šel pred nekoliko urami mož, ki je nesel v košu mrvo. Stara hruška pa, ki stoji ob poti, mu je potegnila iz koša nekoliko mrve. Ta mrva leži še sedaj tam. Pojdi tja in pusti mene, ki že itak komaj stojim zaradi prevelikega mraza.“

Zajček misli, da ga hoče jablana prevariti in noče iti pogledat. Obje že prvo drevo in gre k drugemu. Pa o joj! Kmet, ki ni hotel trpeti škode na drevju, je nastavljal volka, in zajček se je ujel.

V smrtnem strahu vzdihuje: „Zakaj nisem slušal jablane? Najedel bi se bil lahko dositega, čeravno nekoliko slabše hrane in bi se sedaj najbrž ne nahajal v tem groznem položaju.“

Vso noč je trpel zajček na smrtnih bolečinah. Proti jutru pa je prišel kmet in ga razljučen zaradi škode pobil s palico do smrti.

